

SANTA COLOMA, VERGE I MÀRTIR, RESSÒ n° 310, 2001

Els orígens del nom Santa Coloma es perden en la foscor dels temps. Dues teories, explicades en el meu llibre “ Farners i el Rocar, ermites, esglésies i monestirs” parlen d’una Santa Coloma que portaren els francs mentre l’altre parla d’una Santa Coloma arribada de Còrdova i portada pels mossàrabs en el segle IXè. El cos d’aquesta última es guardava al monestir de Nàjera (Logronyo) però sembla ser que en l’exclaustració de 1835 es perderen les seves restes. No passa el mateix amb la Santa Coloma francesa. Si teniu ocasió de tenir uns fills que us empipen per anar a Disneyland París, aprofiteu l’ocasió per fer-los-hi un petit xantatge: sí a Mickey Mousse però amb parada a la bonica ciutat de Sens, al sud de París, lloc on fou martiritzada Santa Coloma. Visiteu la seva esplèndida plaça de l’ajuntament, la seva acurada catedral i passegeu pels rancis carrers medievals i per la riba del riu Ionne. A tres quilòmetres de Sens ja en direcció París es troba el petit poblet de Sant Denis-lès-Sens on hi ha l’abadia i capella de Santa Coloma. Anem per parts i seguim les explicacions franceses: Coloma era una espanyola de Saragossa, de família noble hispanoromana, nascuda a mitjans segle III. Als setze anys abandonà tots els luxes, palau i família i acompanyà a Beat, Santiago i Agustí a predicar la religió cristiana a la Gàlia. A Vienne (Delfinat) es batejà amb el nom de Coloma i es dirigí a Sens on hi havia una creixent comunitat cristiana. L’any 274, l’emperador Aurelià arribà a la ciutat i perseguí i condemnà els cristians tot i que considerant l’origen noble de Coloma, li donà temps de recapacitar i fins i tot casar-se amb el seu fill, però Coloma es negà, la condemnà, una ossa la salvà, Aurelià manà calar-los foc, la pluja l’apagà i finalment la decapitaren i abandonaren el seu cos. Un general romà, Aubertus, propietari dels camps on l’abandonaren, veié una llum celestial, trobà el cos, i aixecà una petita capella en el lloc de la troballa, amb les restes de Coloma. Destruït l’imperi romà, els francs governaren la zona i l’any 620 el rei Clotaldo II aixecà una abadia en el lloc de l’antiga capella . L’abadia fou sempre protegida directament pels reis de França i en el segle XII tenia un poder enorme controlant 16 esglésies, 10 granges i 10 priorats i diversos ducs i comtes n’eren benefactors. La Revolució Francesa suprimí els ordes religiosos l’any 1790, els monjos marxaren i l’abadia començà la seva decadència física. L’any 1842 s’hi instal·laren les Germanes de la Santa Infància que l’any 1845 ja s’anomenaren Germanes de Santa Coloma: acollien noies orfes i l’any 1853 inauguraren la cripta on es conserva actualment el sepulcre de la Santa; l’any 1874 aixecaren al seu cim la capella neogòtica que es pot

contemplar també actualment. La capella està concebuda com una església de pelegrinatge. La cripta té en el seu centre, com podeu veure en la foto, un preciós relicari amb les restes autenticades de santa Coloma: el cofre on hi estan dipositades és de fusta, pintada de color blanc i vermell i amb tanques del segle XIIIè. Hi ha en la capella i cripta diversos vitralls representant el martiri de la santa. L'any 1992 la manca de vocacions religioses obligà a les germanes a abandonar les instal·lacions. Actualment l'indret consta de les següents parts: la capella i la cripta, propietat de les Germanes de la caritat de Nevers; un Centre de Convalescència, pertanyent a una societat privada; un Liceu Professional Rural privat i un Institut de Formació i recerca en Economia Social, gestionat per una associació de famílies; una explotació agrícola i tres pavellons d'acolliment, ja que s'admeten hostes i pelegrins. A un quilòmetre escàs de la capella es conserva la font d'Azon, lloc exacte on fou martiritzada la santa.

El culte a Santa Coloma està àmpliament estès a França i 53 pobles porten el seu nom. A Catalunya recordem que són els següents: Gramanet (Barcelonès), Cervelló (Baix Llobregat), Farners (La Selva), Queralt (Conca de Barberà), Sasserra (Vallès Oriental), Andorra (Andorra la Vella), L'Aigueta (Fenolleda), Erdo (Pallars Jussà), Comanda (Rosselló) i Les Illes (Rosselló), sense oblidar al nord d'Espanya les Santa Comba o Santa Columba.

Conclusions: els francesos, en els seus escrits, certifiquen que ja en el segle VIIè la litúrgia visigòtica comptava amb Santa Coloma i amb la invasió dels àrabs en el segle VIIIè els mossàrabs la recordaven en les seves misses i oracions, o sigui que ja abans de l'entrada dels francs a Catalunya (785 conquesta de Girona), Santa Coloma tenia a la Península els seus fidels i feligresos. No estranyi doncs que una d'aquestes mossàrabs es digués Coloma, la qual fou martiritzada a Còrdova l'any 853 i el seu cos i culte portat cap al nord en l'emigració mossàrab d'aquests anys. Per tant, el dubte persisteix, però al meu entendre, cada vegada és més clar que, malgrat no disposar de documents del poble en èpoques tan reculades, són possibles dues opcions: la primera, que quan varen arribar aquí els soldats francs ja hi hagués el culte a Coloma, com asseguren els mateixos francesos; la segona, que el culte arribés amb l'emigració mossàrab, documentada, de mitjans segle IXè. La tercera, per mí cada vegada més improbable, seria creure en la hipòtesi tradicional de la influència dels soldats francs de Carlemany. Sigui quin sigui l'origen és clar que les arrels es troben a Sens. Us recomano la visita.